

Volt egyszer egy fehérszemű malacom

A Tolna megyei Illyés Gyula Könyvtár irodalmi pályázatán, próza kategóriában I. helyezést ért pályamű

A nagynéném úgy él az emlékeimben, mint egy óriás. Magasabb volt, mint a családja, már kamaszkorára le hagyta két bátyját és szüleit. Mire felnőttem, már kissé lefogyott, és egy szélütéstől oldalra görnyedt, de vastag csontjai úgy tartották szívós testét, mint az oszlopok az elhagyott templomot.

Kiskoromban félttem tőle. Szögletes arca, kiálló járomcsontjai és alatta a sötét árkok, mély hangja és bal karjának fodrosra forrázott bőre riasztott. Ha meglátogattuk, próbáltam távol maradni tőle. Sose ment férjhez, szüleim évente egyszer kölcsönadtak neki egy hétre.

Amikor először vittek el hozzám, hatéves voltam. Emlékszem, odaúton azt magyarázták, hogy milyen jó lesz majd, megnézhetem a várost, elmehetünk a kilátóhoz és a vásárba. Nem tudtam, mi az a kilátó, de a vásárról volt némi fogalmam, nagyszüleimmel kétszer is voltam a szászvári vásárban a gumikerekű kocsival malacot venni. Hajnalban keltünk, a platón feküdtem mamával betakarózva, amíg odaértünk, végtelennek tűnt az út. De kaptam kakasnyalókat és törökmézet, és egyszer választhattam magamnak malacot, azt, amelyiknek az egyik írisze majdnem fehér volt. Hazafelé már nem volt szabad az állatok közé ülni, de az út már nem volt olyan hosszú és unalmas. A buszon végig a malackára gondoltam, és hogy pünkösdre már az asztalon feködött, én meg sírva, öklendezve ettem rózsaszín húsát.

Csak akkor eszméltem fel, hogy otthagynak engem az ijesztő, idegen nőnél, amikor öltözni kezdtek. Anyu kabátjába kapaszkodva, kivörösödött arccal, dühösen próbáltam őket visszatartani az ajtóból, de elmentek. Egy darabig még álltam a drótos lábtörlőn, amit még sosem láttam az ajtón belül, csak a lépcső alján sárfogónak. Nem sírtam, de ráfagyott arcomra a dac, és a szorítástól már fáj a szám sarka. A néni kijött az előszobába, és megkérdezte, kérek-e almát, de csak ráztam a fejem. Nem vitatkozott, eltűnt a hátsó szobában, majd két ráncos almával visszament a konyhába, aztán még egyszer átsétált előttem egy tállal és egy késsel. Néztem a szobaajtó üvegében tükröződő alakját, ült a fotelban, pucolta, és ette az almákat, lassan. Már bántam, hogy nem mentem vele, előreléptem egyet, megcsikordultak a drótok a lábam alatt, összenéztünk az ajtó üvegében. Visszaléptem, de intett, hogy menjek. Beléptem a szobába, a késsel a dohányzóasztal másik oldalán álló fotelra bökött. Leültem, átnyújtott az asztal felett egy szelet almát, ettünk.

Alma volt másnap is az uzsonna. A hátsó szobában két nagy ruhásszekrény állt a fal mellett, sötét volt, a redőny résein épp hogy beszűrődött a fény. A szekrények tetején, újságpapíron sorakoztak a téli almák. A néni elérte őket, de választani csak a létráról lehetett, nekem szánta a feladatot. Ismertem ezt a ceremóniát, a mama is székre állt, hogy időnként leemeljen egyet a megtakarított gyümölcsből, szigorúan azt, amelyik már barnult, rohadt, sosem volt szabad a szépért nyúlni. A néninél se mertem, kerestem a hibásat. Láttam, hogy mosolyog, és úgy éreztem, most valamit jól tettem.

A szerző írja magáról: A Tolna megyei Majosról származom, apám részéről sváb, anyám részéről székely és horvát felmenőktől. Szekszárdon élek. Három gyerekem mellett, az alig létező szabadidőmben olvasok, írok és rajzolok. Az alkotáshoz gyerekkorom világa a kimeríthetetlen kincsesbánya.

Másnap reggel egy nagy tállal mentünk be a szobába, villanyt kapcsolunk, és mindketten felállunk a létrára, kiválogattuk az összes almát, amin kifogott az idő. Pitét sütöttünk, először gyúrtam tésztát egyedül, majdnem olyan jó érzés volt, mint amikor a mákot mostuk, vagy a kifejtett borsóba túrtunk bele. Túl sok lett a töltelék, az alma leve felbugyborékkolt a széleken, és a tésztával a tepsizhez égett, édes volt, ropogós. Tömtem magamba a meleg tésztát, és a néni nem tiltotta, csak kérdezgette, nem lesz-e sok. Sok lett.

Első este kaptam egy régi, nehéz hálóinget, amiben csak úgy tudtam menni, hogy felemeltem a földről az elejét, nehogy felbukjak benne. Megkeményedett anyagát, szekrényzagát az első két éjszakán még szerettem, de akkor éjjel úgy éreztem, rám tekeredik, megfullaszt. Rosszat álmodtam. Malackákat válogattam egy magas létra tetejéről, elgurultak a kezem elől, bőrük rózsaszín volt, és ráncos, mint a néni karja, félttem tőlük, félttem a létráról lenézni.

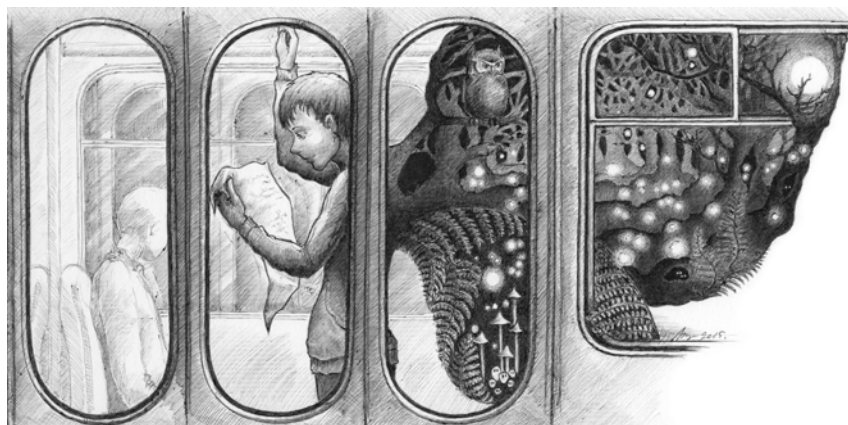
Rosszul voltam, hánytam, sírtam, hánytam, sírtam, és nem mertem visszaaludni. A néni átöltöztetett, vizes törölközővel hűtötte a tarkómat, homlokomat. Elcsigázva, szipogva, öklendezve panaszkodtam el, hogy megettük a malacom. Drágám, azt a jószágot nem te választottad, a többi mellé adták, mert kicsi volt, és hibás, enni adták, nem szeretni, súgta, és biztosan emlékszem, hogy ő is velem sírt. Mire derengeni kezdett az ég, elaludtam.

A következő napot ágyban töltöttem, este teáztunk, sós krumplit ettünk, és gombokat vagdosztunk le régi, rongynak szánt ruhákról. Másnap reggel, amikor kimerészkedtem a szobából, a néni a konyhában ült, és egy gyűrött szakácskönyvet nézegetett. Láttam már ilyen könyvet tele cetlikre firkantott és magazinokból kivágott receptekkel. De ez a könyv tele volt írva.

A néni mutatta, hogy a dédi oda írta fel, ha valamit kölcsön adott, vagy valamit elkért, emlékeztetőül, aztán ha ajándékba kaptak valamit, hogy majd ugyanannyit adjanak ők is vissza. Amikor meghalt valaki, hogy kinek mi jár, majd a többi örökséget, várományt. Aztán azt, hogy mi megy a veteménybe, mennyi lekvár megy a polcra, hány uborka forrt fel a tizenöt üvegből, hány liter zsír lett kisütve, mennyit vártak, és mennyit adtak a nyulakért. Mennyi tojást sütöttek el a mama lakodalmán, miből állt a stafírun, hány rend ágynemű, fehér törölköző, zsebkendő, konyharuha, terítő. Nehéz könyv ez, sóhajtotta, amikor a végére értünk, tele van adósággal és ígérettel, mind egymásra írva.

Aztán gondolt egyet, felkapott, és a hátsó szobában feltett a létrára. Megszámoltam az almákat, megkerestük az almás pite receptjét, és mellé írtuk, hogy huszonkettő alma, közben kettőt megettünk, így aztán rögtön javítottuk is húszra, és nem bántuk a veszteséget.

Még hét alkalommal teletem nála. Felírtuk ezt is szépen sorba. Amikor megörököltem a könyvet, azon törődtem, írjak-e még bele. Aztán megkerestem a malacsült receptet, és mellé írtam: Volt egyszer egy fehérszemű malacom.

Bechtel Helga: Buszon
(golyóstoll grafika, 2015)